

ეკატერინე კონტრიძე,
საქართველოს შოთა რუსთაველი თეატრისა და კინოს
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნებათმცოდნეობის
დოქტორი

რეზიუმე

30-იან წლების „წითელი დიდი ტერორის“ პერიოდში, რეპრესიებს მილიონობით უდანაშაულო ადამიანი ემსხვერპლა. საქართველოშიც ათასობით მოქალაქე დააპატიმრეს, გადაასახლეს და დახვრიტეს, მათ შორის საზოგადო მოღვაწეები და ხელოვანები, რომელთა ნიჭი და შემოქმედება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ქვეყნის ინტელექტუალური განვითარებისათვის – მიხეილ ჯავახიშვილი, ევგენი მიქელაძე, ტიცინან ტაბიძე, სანდრო ახმეტელი, პეტრე ოცხელი... მათი ტაბუდადებული ისტორიების შესწავლა მხოლოდ წლების შემდეგ გახდა შესაძლებელი. ბევრი სხვაც იყო, რომელთა შესახებ ჯერ კიდევ არაფერი ვიცით. მათგან ერთ-ერთი კინოსცენარისტი სამუელ კუპრაშვილი და მისი შემოქმედებაა.

სხვადასხვა მუზეუმსა და არქივში მოძიებული მასალების მიხედვით, გაგაცნობთ ყოფილ ბოლშევიკ, საქართველოს დემოკრატიული არმიის მებრძოლ, მწერალთა კავშირის კინოსექციის წევრსა და „სახკინმრეწვში“ სასცენარო განყოფილების თანამშრომელ სამუელ (ბაჭუა) დიანოზის ძე კუპრაშვილს.

კინოსცენარისტი სამუელ კუპრაშვილი და მისი დაკარგული ისტორია

საკვანძო სიტყვები: საბჭოთა იდეოლოგია, საბჭოთა რეპრესიები, სამშობლოს მოლაღატეები, სამუელ კუპრაშვილი

როგორც ცნობილია, საბჭოთა იდეოლოგიების საზოგადოებაზე გავლენის მოპოვების ერთ-ერთი მთავარი საშუალება ხელოვნება იყო. სისტემის პროპაგანდისტულ საქმიანობაში მწერლებს, პოეტებს, თეატრის წარმომადგენლებსა და კინემატოგრაფებს გადამწყვეტი როლი უნდა შეესრულებინათ.

„ერთიანი საბჭოთა სამშობლოს შენების“ იდეას მილიონობით ადამიანის სიცოცხლე წლების განმავლობაში ეწირებოდა... თუმცა, ყველაზე მძიმე და სასტიკი 1937-1938 წლები იყო.

30-იანი წლების ტერორი და რეპრესიები ეროვნულ ცნობიერებაზე შეტევისა და ერის გენოფონდის განადგურების ხანა იყო. რეპრესიებს შეეწირნენ – მიხეილ ჯავახიშვილი, ევგენი მიქელაძე, ტიციან ტაბიძე, სანდრო ახმეტელი, პეტრე ოცხელი და სხვა დიდი ქართველები, მათ შემოქმედებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭებოდა ქვეყნისთვის. იყვნენ სხვა რეპრესირებულებიც, რომელთა შესახებ არაფერი ვიცით. მათ შორისაა პოლიტიკოსი, მწერალთა კავშირის კინოსექციის წევრი, „სახკინმრეწვის“ სასცენარო განყოფილების თანამშრომელი სამუელ (ბაჭუა) კუპრაშვილი.

სამუელ კუპრაშვილი დაიბადა 1890 წელს ტყიბულის რაიონ სოფელი ცუცხვათში, მღვდლის, დიანოზ კუპრაშვილის ოჯახში. იყო რუსეთის სამოქალაქო ომის მონაწილე, რევოლუციონერი და სტალინის თანამებრძოლი.

როგორც კინემატოგრაფზე, სამუელ კუპრაშვილზე ვიცოდით, რომ იგი, გიორგი ცაგარელთან ერთად იყო გიორგი მაკაროვის ფილმის „ნახვამდის“ სცენარის ავტორი. ეს შვიდნაწილიანი კომედიური ფილმი 1934 წელს ქართული კინოს თანავარსკვლავედის, მიხეილ გელოვანის, ნუცა ჩხეიძის, ცაცა ამირეჯიბის, კირილე მაჭარაძის, ლევან ხოტივარის, სანდრო შორუოლიანის, ცეცილია წუწუნავას, არკადი ხინთიბიძის, მიხეილ ქორელის, ვალერიან გუნიას მონაწილეობით გადაიღეს. ფილმი და სხვა ინფორმაცია მის შესახებ საქართველოს არქივებიდან გამქრალი იყო.

სცენარს ეროვნულ არქივში მივაგენი სახელწოდებით „მომავალ შეხვედრამდე, ანუ პასპორტი რეაქციის ეპოქიდან“.¹

სიუჟეტი ასეთია – მემკვიდრეობის გამო ძმასთან გაუთავებელი დავის მოსაგვარებლად, თავადი დავით ირმელი ვაჟს, თენგიზს, ქალაქში გზავნის. თენგიზი მოსამართლეებისთვის განკუთვნილ თანხას დუქანში გაფლანგავს. ქეიფის დროს, უგონოდ მთვრალს მოეჩვენება, რომ მეგობარი შემოაკვდა. შეშინებული დუქნიდან გარბის და მტკვარში ხტება. დაპატიმრებულ მემამბოხე სპირიდონ ლომიძეს ბრალად ედება მეფისა და სახელმწიფოს წინააღმდეგ შეთქმულება, სტამბის მოწყობა და პროკლამაციების ბეჭდვა. სპი-

¹ საქართველოს უახლესი ისტორიის ცენტრალური სახელმწიფო არქივი (შემდეგში სუიფსა), ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 127.

რიდონს 20 წლით პატიმრობა და ციმბირში გადასახლება ემუქრება, მაგრამ ის ციხიდან გაიქცევა და იმავე დროს, თითქმის იმავე ადგილას მტკვარში გადაეშვება. ორივეს სპირიდონის რევოლუციონერი მეგობრები გადაარჩინენ. თენგიზ ირმელს როსტოვში გააპარებენ, ვითომ სასჯელისთვის თავის არიდების მიზნით. რევოლუციონერი სპირიდონ ლომიძე კი თენგიზ ირმელის საბუთებით, თავისუფალი აღმოჩნდება. გარეგნული განსხვავების მიუხედავად, ყველა მოწმე ადასტურებს, რომ სპირიდონ ლომიძე თენგიზ ირმელია, თავადი დავით ირმელიც იძულებულია დაეთანხმოს ამ დაუჯერებელ ტყუილს.

სცენარი მსუბუქი ირონიით ხატავს ორი განსხვავებული გმირის – მემამბოხე რევოლუციონერისა და მოქეიფე, ზარმაცი თავადის ურთიერთშეცვლის მხიარულ ისტორიას. ასევე სარკაზმითაა მოთხრობილი სასამართლო სისტემისა და ჩინოვნიკების ბიუროკრატია, ქართველ თავად-აზნაურთა უმიზნო და ფუქსავატური ცხოვრება.

ეროვნულ არქივში ასევე ინახება სამუელ კუპრაშვილის განუხორციელებელი ლიტერატურული კინოსცენარები: „აბო“² (გიორგი მდივანთან ერთად); „კანონების კრებული“ და ანიმაციური ფილმის სცენარი – „ციალას ლაშქრობა“³ (კიტა ბუაჩიძესთან ერთად). არქივის დოკუმენტებში მოხსენიებულია მისი ლიტერატურული სცენარიც „ორი ზღვა“⁴, რომელსაც, სამწუხაროდ, ვერ მივაკვლიე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში დაცულ 1924 წლის 13 დეკემბრით დათარიღებულ გაზეთში „საქართველოს კინო“ საინტერესო ინფორმაციაა: „სსსრ სახკინმრეწველობა ამზადებს სურათს „ამბაკო სამანიშვილი“, სცენარი – ბ. კუპრაშვილის, დადგმა – ა. წუწუნავასი“.⁵

სამუელ კუპრაშვილის რევოლუციური წარსულისა და არაერთი საინტერესო სცენარის მიუხედავად, მისი სახელი, როგორც აღვნიშნე, მივიწყებული იყო. 1936 წელს „ტროცისტისა და საზღვარგარეთის აგენტის“ ბრალდებით დააპატიმრეს და 1937 წელს 47 წლის ასაკში დახვრიტეს.

უშიშროების პარტიულ არქივში ნაპოვნი მასალების მიხედვით,

² სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4391.

³ სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4495.

⁴ სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4771.

⁵ განცხადება, გაზეთი „საქართველოს კინო“, 13 დეკემბერი, 1924, გვ. 4.

სამუელ კუპრაშვილის სულ სხვა პორტრეტი იხატება. უსამართლობისა და მეფის რუსეთის წინააღმდეგ მებრძოლი ახალგაზრდა მეფის რეჟიმის დროს პოლიტიკურ სასჯელს რუსეთის საპატიმროში იხდიდა. იყო რუსეთის სამოქალაქო ომის მონაწილე. შემდეგ ბოლშევიკური პარტია დატოვა და საქართველოში დაბრუნდა. 1921 წელს, იბრძოდა საქართველოს დემოკრატიული არმიის რიგებში. ოკუპაციისა და გასაბჭოების შემდეგ კვლავ პოლიტიკური საბაბით დააპატიმრეს. გათავისუფლების შემდეგ კი სამუდამოდ ჩამოშორდა პოლიტიკას...⁶

უშიშროების არქივში მივაგენი მის ხელნაწერს „ავტობიოგრაფია“, რომელშიც ვკითხულობთ: „1902 წელს დამითხოვეს ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლიდან, ცუდი ყოფაქცევითვის. ჩემი ცუდი ყოფაქცევა გამოიხატებოდა შემდეგში: რამდენიმეჯერ დავაკლდი სავალდებულო ლოცვა-წირვას, ორჯერ დამიჭირეს საცეკვაო საღამოზე, ეს უკანასკნელი დანაშაული მიუტევებელი შეიქნა და დავრჩი სასწავლებლის გარეთ. ძალიან არც კი მინაღვლია შკოლიდან დათხოვნა, უკვე ცამეტი წლის ბიჭი ვიყავი 6-7 წელი სასწავლებელში გავატარე და ხეირიანად რუსული წერა-კითხვა კი არ ვიცოდი, მიუხედავად იმისა, რომ სწავლა რუსულ ენაზე იყო.“

სასულიერო საგნებით, ბერძნული ენით და მასწავლებლების ცემა-ტყეპით ისე მქონდა გამოლაყებული თავი, რომ ერთი შეხედვით არავითარ იმედს აღარ ვიძლეოდი, რომ სწავლისთვის გამოვდგებოდი, ასეთი აზრის იყო მამაჩემი ჩემზე, აღარც მიპირებდა სწავლას, წამიყვანა სოფლად და გამაგდო სათოხარში რამდენიმე თვის შემდეგ ისევ დედამ მოიბრუნა გული ჩემზე, აიძულა მამაჩემი დაექირავებია კერძო მასწავლებელი და მომამზადეს სამოქალაქო სასწავლებელში მისაღებათ. აქ საქმე უკეთ წავიდა, არც ისე უნიჭო გამოვდექი და მეოთხე კლასში დავიჭირე ეგზამენი“.⁷

რევოლუციური იდეებით დაინტერესებას ასე იხსენებს:

„მე, ლელო-ბურთის ერთ საუკეთესო მოთამაშედ ვითვლებოდი და მტერიც ბევრი მყავდა. თამაშის გათავების შემდეგ, გზაში ჩამისაფრებოდნენ და ხშირად მიუტყეპივარ; ერთი ასეთი შემთხვევის დროს გამომექომაგა ჩემზე მოზრდილი სასულიერო სემინარიის მოწაფე და გადამარჩინა ცემას.“

⁶ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიის არქივი (შემდეგში შსს აკადემიის არქივი), ფონდი 8 (პარტიულ მუშაკთა ფონდი), საქმე 624, ანაწერი 2.

⁷ შსს აკადემიის არქივი, ფონდი 8, ანაწერი 2, საქმე 28, გვ. 35.

ჩემი უცნობი ქომაგი შემდეგ კიდევ მხვდებოდა, გამომელაპა-რაკებოდა... ერთი შეხვედრის დროს მითხრა: „ძალიან მჭირდება სამი აბაზი რისთვისაც ორ წიგნს ვიყიდო, თუ შენ გარეშე წიგნებს კითხულობ, იყიდე ჩემგან ეს წიგნებიო და მომაწოდა ორი წიგნი, ტოლსტოის „აღდგომა“ და პისარევის ერთ-ერთი ტომი. მე თუმცა ამ წიგნების ასავალ-დასავალი არ გამეგებოდა, მაგრამ თავი ისე ვაჩვენე, რომ ვითომც ძალიან ვყოფილიყავი გართული გარე-შე წიგნებით. გავიქეცი სახლში, დიდი ვაი-ვაგლახით გამოვართ-ვი დედას სამი აბაზი და მივურბენინე. მან წიგნები გადმომცა და მითხრა, როცა წაიკითხო, შენი აზრი მითხარი, როგორ მოგეწონე-ბა შინაარსიო.

მივითანე სახლში წიგნები, პისარევის ვერაფერი გავიგე, ტოლსტოი ძლივს ჩავათავე, ბევრი ვერც იქიდან გამოვითანე რა-მე, მრცხვენია ჩემი იდუმალ მეგობრის, მეშინია შეხვედრა... ერთ დღეს წამომამწყდა თავზე, ჩამომიგდო ლაპარაკი. მე გულწრფე-ლობის მეტი აღარაფერი დამრჩენოდა, ვუთხარი, რომ ერთი სულ ვერ გავიგე, მეორე კი სანახევროდ. პისარევზე ვერც მან მითხრა ბევრი რამე, „აღდგომის“ შინაარსი კი ბოლომდის გამირკვია.

სახლში მისვლისას ერთი აურზაური დამატყდა თავზე. სოფლი-დან მამაჩემი ჩამოსულიყო, ჩემს წიგნებში რომ ტოლსტოის ნაწარ-მოები ნახა, კინალამ ჭკუაზე შეშლილიყო, წიგნი ცეცხლში ჩაგდო და გაშმაგებული ჩემს მოსვლას ელოდა, სახლში რომ მივედი, სა-შინელი დღე დამაყენა. ...რა რიგ საწყენიც არ უნდა ყოფილიყო მა-მის გამოლაშქრება, მე კი დიდი ინტერესი აღმიძრა ღვთის, მეფის წინააღმდეგ“.

საბჭოთა კავშირის კვლევის ლაბორატორიის მიერ გამოცე-მული წიგნის „ჩემი მოგონებები“ ავტორი არაქელა ოქრუაშვილი⁸ ბატუა კუპრაშვილზე წერს: „ბატუა კუპრაშვილი ახლოს იცნობდა და მეგობრობდა ქართველ ანარქისტებთან, სოციალ-დემოკრა-ტებთან, მათ შორის, მენშევიკური და ბოლშევიკური ფრთის წარ-მომადგენლებთან, ესენი იყვნენ – სიმონ ტერ-პეტროსიანი (კამო), ილიკო იმერლიშვილი (მცხეთელი, იმერელი), ლადო ფეიქრიშ-ვილი (შავი ლადო, დიდი ლადო), ერასტი ჯორბენაძე, სერგო თა-ყაიშვილი, ხარება ჯიბუტი, გოგია კენკიშვილი (რეალური გმირები ფილმიდან „ხარება და გოგია“) და ალექსანდრე (ფორია) ცაგუ-რიშვილი“.

⁸ ოქრუაშვილი, ჩემი, 2017, გვ. 135.

დღეს ფორია ცაგურიშვილის სახელი ბევრს არაფერს გვეუბნება, მაგრამ 20-იან წლებში იგი საკმაოდ ცნობილი პიროვნება იყო. ფორია-ალექსანდრე ცაგურიშვილი, „ქართული ლეგიონის წევრი“, ხელისუფლებასა და უსამართლობასთან მებრძოლი გმირი ლიტერატურული გმირის – დათა თუთაშვიას ერთ-ერთი პროტოტიპი შეიძლება იყოს. რომანში „დათა თუთაშვია“ ვკითხულობთ: „საირმის ტყეებში მასპინძელი მყავდა. მასთან ვაპირებდი გამობამთრებას. დათა თუთაშვია წავიყვანე თან – საირმეზე არ ვყოფილვარო... დათას ვინაობა არ გამიმხელია, სხვა გვარით გავაცანინი... ფორიად გავაცანი სეთურს დათა“.⁹

ფორია, იგივე ალექსანდრე, იგივე ქრისტეფორე ცაგურიშვილს საკუთარი „მოგონებები“ კინოსცენარისტ ბატუა (სამუელ) კუპრაშვილის (რადგან ბატუა კუპრაშვილი ერთ დროს ფორიას რამზის წევრიც ყოფილა), რუსთაველის თეატრის რეჟისორ სანდრო ახმეტელისა და პავლე საყვარელიძის თხოვნით დაუწერია (მოგონებები ინახება შსს-ს აკადემიის არქივში). ისინი პირადად შეხვედრიან ფორიას 1936 წელს ივლისში ბორჯომში და ფორიასთვის უკვე დასრულებული „მოგონებების“ წიგნად გამოცემის უფლება და სპექტაკლის დადგმის ნებართვა უთხოვიათ. სამწუხაროდ, ვერც წიგნის გამოცემა და ვერც თეატრისთვის პიესის დაწერა ვერ მოასწრეს, რადგან სულ მალე ბატუა კუპრაშვილი, ფორია ცაგურიშვილი და სანდრო ახმეტელი დახვრიტეს, პავლე საყვარელიძე კი იმავე წელს მოწამლეს“.¹⁰

უშიშროების არქივის სისხლის სამართლის განყოფილებაში მივაგენი ვინმე კ.გ. მგელაძის წერილს, რომელიც ბატუა კუპრაშვილთან ერთად საკანში იმყოფებოდა და რომელსაც თანამესაყვანეზ ანგარიშის წარდგენა დაევალა. მგელაძე ასე ახასიათებს კუპრაშვილს: „ბატუა კუპრაშვილი იმყოფებოდა ჩემთან ერთად კამერაში და ჰყვებოდა ყველაფერს, რასაც აკეთებდა მთელი ცხოვრების განმავლობაში. სახელდობრ: ის იყო ბოლშევიკური პარტიის წევრი, მაგრამ დატოვა ეს პარტია, რადგან ვერ გაიგო ლენინის ბრესტის მოლაპარაკების არსი. გარკვეული დროის შემდეგ, მას ისევ შესთავაზეს შემოსულიყო პარტიაში, მაგრამ ის არ შევიდა.

...მან დაუშვა შეცდომა, ნაციონალური საკითხის გადაჭრისას ის გვერდით გადგა. გამოდიოდა გაზეთი „რევოლუციური მაცნე“, რო-

⁹ სიმაშვილი, ქართული, 2014.

¹⁰ სიმაშვილი, ქართული, 2016, გვ. 1-35.

მელიც ბატუას აზრით სავსე იყო გამოგონილი ზღაპრებით პარტიის ისტორიიდან. ....მან იცოდა რა ამხანაგ სტალინის როლი ბოლშევიკური პარტიის ორგანიზების საქმეში, როგორც ცოცხალმა მოწმემ და აქტივისტმა, მაგრამ ის ჩუმად იყო და არაფერს არასდროს არ წერდა. ჩემს შეკითხვაზე, თუ რატომ დუმდა, მპასუხობდა: „მე არ მინდოდა პოლიტიკური ადამიანი ვყოფილიყავი, მომბებრდა მე პოლიტიკური ბრძოლა, მინდოდა აპოლიტიკური გავმხდარიყავი და გავხდი კიდეც“. სინამდვილეში ბატუა იყო სწორედ რომ პოლიტიკური ადამიანი, რადგან ქართველ ინტელიგენტებს შორის ის რეგულარულად საუბრობდა რევოლუციაზე, მაგრამ არასდროს არ ახსენებდა სტალინის როლს. არც არასდროს არაფერს წერდა და უბრალოდ, ჩუმად იყო...

... ის მუდმივად გარემოცული იყო ტროცკისტებით. მაგალითად, 1933 წელს მასთან მივიდა ნაცნობი ტროცკისტი ლიდია გასვიანი, რომელსაც მან ბინა შესთავაზა. ლიდიასთან მოვიდნენ მოსკოველი ტროცკისტები, ბატუამ ამ ტროცკისტულ კომპანიას საზეიმო შეხვედრა მოუწყო. უზარმაზარ კომპანიას ესწრებოდნენ ისეთი ქართველი ინტელიგენტები, როგორებიც არიან კოტია გამსახურდია, გერონტი ქიქოძე და სხვ. ბატუა ამ კომპანიის დროს იყო თამადა და ქართველი უკლონისტების ჯანმრთელობის სადღეგრძელოს სვამდა. აქ იყო წარმოთქმული ნაციონალისტური სიტყვები, რასაც ბატუა არ უარყოფს, მაგრამ ამ სიტყვებსა და სადღეგრძელოებში ის ვერაფერ ცუდს და ანტისახელმწიფოებრივ ხასიათისას ვერ ხედავდა. დღევანდელ დღემდე დარწმუნებულია, რომ ეს იყო ქართული კომპანიის ტრადიცია და არავითარი პოლიტიკა აქ არ იყო!

... კუპრაშვილი არის ძველი პადპოლნი ბოლშევიკი, რომელიც გაიბლანდა ნაციონალისტურ საკითხებში და დღევანდლამდე რჩება თავის მცდარ გადაწყვეტილებაში და თავის თავს „აპოლიტიკურს“ ეძახის.

... ვიცი, რომ პარტიის ზოგიერთი წევრები პარტიის ისტორიას არასწორად წერენ, მაგრამ მან არ გამოამჟღავნა ინიციატივა, ელიარებინა თავისი სიმართლე. ჩემი აზრით ის ამას შეგნებულად არ აკეთებდა.

... მე მას ვადანაშაულებ და გაცნობებთ ამას თქვენ.

კ. გ. მგელაძე 22.09.1936 ქ. თბილისი“¹¹

¹¹ შსს აკადემიის არქივი, (სისხლის სამართლის ფონდი), საქმე 36 2 24. 2, ტომი 2, გვ. 439.

1937 წელს „ხალხის მტერი“ ბატუა კუპრაშვილი დახვრიტეს, აკრძალეს კინოკომედია „ნახვამდის“ მისი თანაავტორობით, მისი მოთხრობები და განუხორციელებელი სცენარები „დაივიწყეს“, მისი ფოტოები და სახელი ისტორიიდან წაშალეს.

მოძიებული მასალები საკმარისი არაა მოვლენებსა და ადამიანებზე სამსჯელოდ. საკითხი კვლავ შეუსწავლელი რჩება, რადგან სამუელ კუპრაშვილის პირადი საქმე 1990-იან წლებში რუსეთის უშიშროების არქივებშია გადატანილი და თან იქაც „გრიფით საიდუმლო“ ადევს.

ბიბლიოგრაფია:

- ოქრუაშვილი ა., ჩემი მოგონებები, თბ. „უნივერსალი“, 2017.
- სიმაშვილი თ., ქართული ლეგიონის წევრი ალექსანდრე ცაგურიშვილი, თბ., 2014. <https://tengosimashvili.blogspot.com/2014/12/2014-27-iii.html>
- სიმაშვილი თ., ქართული ლეგიონის წევრები და ჯემალ ფაშას მკვლელობა, თბ., 2016. <http://adjara.gov.ge/uploads/Docs/88ee65764dd345ed83e218e11008.pdf>

საარქივო მასალები:

- გაზეთი „საქართველოს კინო“, 13 დეკემბერი, 1924.
- საქართველოს უახლესი ისტორიის ცენტრალური სახელმწიფო არქივი (შემდგომში სუიცსა), ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 127.
- სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4391.
- სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4495.
- სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4771.
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიის არქივი (შემდგომში შსს აკადემიის არქივი), ფონდი 8 (პარტიულ მუშაკთა ფონდი), საქმე 624, ანაწერი 2.
- შსს აკადემიის არქივი, ფონდი 8, ანაწერი 2, საქმე 28.

FILM STUDIES

Ekaterine Kontridze,

Doctor of Arts

Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University

SCREENWRITER SAMUEL KUPRASHVILI AND ITS LOST HISTORY

Keywords: Soviet ideology, Soviet repressions, traitors to the motherland, Samuel Kuprashvili

Abstract

During the period of the Soviet «Great Terror», the worst years were 1937–38. In these two years, 29,051 people in Georgia became victims of repression. Among them, 14,372 were executed, and 14,679 were deported. (These figures are supported by documents found after the opening of the Stalinist archives).

During these years, Georgia lost Mikheil Javakhishvili, Evgeni Mikeladze, Titsian Tabidze, Paolo Iashvili, Sandro Akhmeteli, and other great Georgians whose work was vital for the country. Behind these names are people we still know little about. One of them is screenwriter Samuel Kuprashvili and his work.

The only thing we knew about Samuel Kuprashvili was that he wrote the script of Giorgi Makarov's film «Nakhvamdis». The 7-part comedy film «Nakhvamdis» was filmed in 1934 and starred Georgian cinema stars – Mikheil Gelovani, Nutsa Chkheidze, Tsatsa Amirejibi, Kirill Macharadze, Levan Khotivari, Sandro Zhorzholiani, Tsetsilia Tsutsunava, Arkady Khintibidze, Mikheil Koreli, Valerian Gunia. Unfortunately, all other information about the film, as well as the film itself, is missing from the archives of Sakartvelo. The film's disappearance was due to the arrest and execution of the screenwriter Samuel Kuprashvili in 1937.

In the Ministry of Internal Affairs archives, I found Samuel Kuprashvili's manuscript «Autobiography», and in the national archive, I found his previously unknown film scripts. According to these and other materials, I would like to introduce you to Samuel (Bachua), son of Dianoz Kuprashvili, a member of the Bolshevik fighting unit, a fighter of the Democratic Army of Georgia, a member of the cinema section of the Writers' Union, and an employee of the screenplay department in the Sakhkinmretsev.

Bibliography:

- ოქრუაშვილი ა., ჩემი მოგონებები, თბ. „უნივერსალი“, 2017.
- სიმაშვილი თ., ქართული ლეგიონის წევრი ალექსანდრე ცაგურიშვილი, თბ., 2014. <https://tengosimashvili.blogspot.com/2014/12/2014-27-iii.html>
- სიმაშვილი თ., ქართული ლეგიონის წევრები და ჯემალ ფაშას მკვლელობა, თბ., 2016. <http://adjara.gov.ge/uploads/Docs/88ee65764dd345ed83e218e11008.pdf>

Archival materials:

- გაზეთი „საქართველოს კინო“, 13 დეკემბერი, 1924.
- საქართველოს უახლესი ისტორიის ცენტრალური სახელმწიფო არქივი (შემდგენი სუიცსა), ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 127.
- სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4391.
- სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4495.
- სუიცსა, ფონდი 52 (კინოსტუდია „ქართული ფილმი“), ანაწერი 2, საქმე 4771.
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიის არქივი (შემდგენი შსს აკადემიის არქივი), ფონდი 8 (პარტიულ მუშაკთა ფონდი), საქმე 624, ანაწერი 2.
- შსს აკადემიის არქივი, ფონდი 8, ანაწერი 2, საქმე 28.